

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZINHÁZI, ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 12 korona.
Fél évre 6 „
Negyed évre 3 „
Vidéki előfizetők bélyegköltsége egész évre 2 K.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Simonffy-utca 1.c
földszint balra. (Piac felől 3-ik ajtó.)

Hirdetések feladhatók a városi nyomdában Dózsa
György könyvelő kezéhez is.

LINOLEUM ÁRUHÁZ. LINOLEUM ÁRUHÁZ

PIAC-U. 58. sz. alá helyzetetett át

Haas Lipót

Linoleum, viaszosvászon s
gummiárú gyári raktára.

TELEFON 644.

Felvágott száraz tűzifa

ooo minden mennyiségben ooo

Horváth János gőzfűrészében

Hulladékfa . . . 100 kg. 1-80 kor.

Kötegesfa . . . 100 kg. 2— kor.

Felvágott dorongfa 100 kg. 2-20 kor.

Telefon rendelésre házhöz szállítom. 000000 Telefonszám 131.

Simonffy-u. 55. ++ RUHAFESTŐ. ++ Széchenyi-u. 6.

GÖZMOSÓ.

WAGA RÓBERT

DEBRECZEN.

Telefon 840. ++++++ Telefon 840.

Vidéki megrendelések és megbízások a
főüzletbe: Simonffy-u. 55. intézendők.

Agytoll-
tisztító.

Varga-utca 35. | VEGYI - TISZTÍTÓ. | Verbóczy-u. 14.

HUNGÁRIA

Általános Biztosító R.-társaság.

Központi székhely: Budapest, VII. Károly-körut 3.

Részvénytőke 6 millió korona. Biztonsági alapok
1913. év végén közel 23 millió korona. 00000

Debreczeni vezérügynökség Piac-u. 38.

+++++ TELEFON 816. ++++++

KARTEKEN KIVÜL előnyös díjak és feltételek mellett
köt: élet, tűz, haláleset, szavatosság, betöréses lopás
elleni, üveg-, jég- és állatbiztosításokat. 0000000000

Vezérképviselő: GERÉBY PÁL.

Ügynököket és üzletszerzőket Hajdu- és Szabolcs vármegyékben
előnyös feltételek mellett alkalmazunk.

FIGYELEM!

**LANTOS
CSIPKEÁRUHÁZÁBAN
SAS-U. 4.**

Tiszta selyem harisnya minden szín-
ben párja . . . 3 korona 50 fillér.

Elismert legszebb uridivat ujdonságok

Ita és borsalino kalapok

FRANK TESTVÉREKNÉL

DEBRECZEN, Piac- és Szent-Anna-u. sarok.

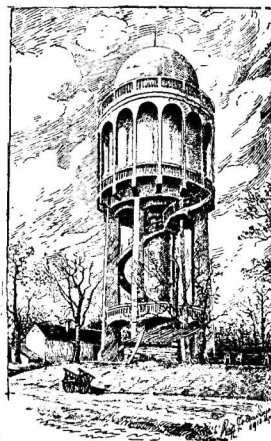
Telefonszám 7-49.

HÖLGYEK FIGYELMÉBE!

GOLDMARK budapesti kalapgyáros deb-
reczeni szalonja **MAROSSY GIZELLA**

vezetése alatt **SZENT ANNA-UTCA 3. SZ.** alatt

a téli szezonra dusan berendezve párisi és
bécsi eredeti modellekkel. — Kizárólagos
raktára a legfrissebb divat-ujdonságoknak.

A debreczeni vízművek
viztornya.

Elegáns női felöltők ~
Sikkes színházi blouzok
Kosztümök és Pongyolák

KOMLÓS GÉZA

áruházában (az új megyeháza mellett)

Debreczen, Piac-u. 52.

MOSKOVITS JÓZSEF

uri szabó divatterme ————— VÁROSI ÚJ BÉRHÁZ.

A n. é. közönség becses tudomására hozom, hogy az építkezés miatt a Piac-utcai barakban volt üzlethelyiségemet a Piac-utcai VÁROSI ÚJ BÉRHÁZBA (baldai 3-ik bolt) helyeztem át. Kérem továbbra a nagybecsű pártfogásukat. Kiváló tisztelettel **MOSKOVITS JÓZSEF** uri szabó.

KEZTYÜK, KÖTSZEREK,
BETEGÁPOLÁSI CIKKEK LEG-
NAGYOBB VALASZTÉKBAN:

Schön Sándor

kesztyű, kötszer- és orvosi
műszertárában

Piac-utca 26. sz. előtti barakból áthelyezett Piac-
és Csapó-utca sarkán lévő volt Kálnai-féle üzlet-
helyiségbe a BIKÁ-SZÁLLÓDÁVAL szemben. +++

Gyógyárú, vegsze-
rek, gummiárú, köt-
szerek, gazdasági és
állatgyógyászati cik-
kek nagy raktára a

Központi Drogéria

DEBRECZEN,

Piac-utca, Városház-épület.

Angol és francia illatszert
»» különlegességek. ««

Nem fáj a feje másnap ha

Littke pezsgőt iszik

MIHALOVITS JENŐ

GYÓGYSZERTÁRA ÉS GYÓGYSZERÉSZETI MŰ-
LABORATORIUMA A „KIGYÓHOZ”.

A bel- és kül-
földi gyógyszer-
különlegességek,
— hasonszerű
gyógyszerek, köt-
szerek, szépitő-
szerek — legna-
gyobb raktár a
Debreczen és vi-
: : : dékére. : : :

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 31. SZ.

VÁROSHÁZZAL SZEMBEN.

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR DEBRECZENBEN.

Piac-utca 16. szám, saját palota.

Alaptőke 2.400.000 K. Tartalék: 1.400.000 K. Betét-
állomány nyolcmillió korona.

Érdeklőzőségben a Pesti magyar kereskedelmi bankkal.

Üzletágai: Takarékbetétek, csekszámlák. Váltószámítás, törlesztés és
jelzálogkölcsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitel-
levelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árúkra. Saját árutraktár,
Safe-deposit (magánletét pénztár).

Affiliált intézetei: Kabai takarékpénztár r.-t., Náudvari takarékpénztár
r.-t., Hajdunánási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámospercs.

Olcsó alkalmi vásár.

Az összes raktáron lévő férfi-, fiu- és

GYERMEK-RUHÁK
: mérsékelt árakban :
++ adatnak el. ++

Balázs Jenő

a Községi Tisztviselők Or-
szágos Egyesületének szer-
ző létes szállítójánál +++++

DEBRECZEN,
PIAC-UTCA 61. SZ. ALATT.
Magyei telefon 6—28. szám.

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

TERMÉSZETES ÉGVÉNYES
SAVANYUVIZ.

A debreczeni színház jövője.

A debreczeni színházi pályázat meddő maradt. Nem lepett meg bennünket. Sőt, holt bizonyosra jövedültük, hogy így lesz. Olyan feltételek mellett, mint amilyeneket a színházi szerződés pontozatai megállapítanak, nem is fognak színigazgatót kapni. Olyan irányelvek mellett, mint amilyeneket e szerződés mellett kénytelen követni a színigazgató, a mi nagy multu színházunkból nem lesz más, mint kospedi-bódé.

A mi a dolog személyi részét illeti, a mostani ujságvitákba nem óhajtunk bele folyni, de ami a művészeti és elvi oldalát illeti ennek az immáron közel két év óta, áldatlan harcok mellett folyó ominózus ügynek, e tekintetben mi ismételtén csak régi álláspontunkat vagyunk kénytelenek hangoztatni.

Azt ugyanis, hogy a debreczeni színház nem sülyedhet le egyszerű szórakozó helyé, nem lehet konkurrens a művészetet igen kis mértékben szolgáló mozíknak; a debreczeni színháznak nem szabad csak üzleti vállalkozásnak lenni, mely csak azt a célt szolgálja, hogy alkalom adassék a bérlő közönségnek, az egymással való találkozásra, szünet alatti ismerkedésekre, páholylátogatásokra, női toalettek bemutatására stb. Nem lehet művészeti célja csupán annyi, hogy egyes énekes és drámai ujdonságokat, igazán csak ötletszerűen, inkább azok fővárosi külső és pénztári sikereit szem előtt tartva, olyan, amilyen előadásokban bemutatthasson stb.

A debreczeni színháznak épen a mozik nagy népszerűsége mellett igazi kulturmissziót teljesítő *műintézetnek* kell lennie, amelynek vezetését nem szabad holmi kabaréelőadásokkal, mozikkal, szkeccsekkel orfiumokkal való konkurálásra bazirozni. Műsora ne igyekezzék eme szórakozó helyekkel versenyezni, hanem szolgálja az híven az irodalmat és művészetet.

Mi a magunk részéről semminemű terheket nem raknánk a vállalkozó művészigazgató vállaira, sőt igyekeznénk legalább is állami támogatást biztosítani a számára. A debreczeni színházat nem az átlag közönség — utóbb nagyon is elromlott izlése szerint kell vezetni, hanem a művészet különböző ágának (színművészet, zene dekoratio művészet) nevelő, műveltető hatásaival.

A jövődől igazgatóra még anyagi megterhelések nélkül is nagy feladatot vár, a vidéki színészet általános, de különösen debreczeni dekadenciája miatt. Az nem kifogás, hogy egyes szezonok nem nyújtanak értékes irodalmi és művészeti ujdonságokban. Ilyen esetekben tessék a *mult* kincses tárházához fordulni. Reprizekben kell fentartani a művészi színvonalat ilyen esetekben.

A művészetek népszerűsítésének nagy munkája nem ismer stagnálást. Debreczenben valamikor 120 opera-előadás volt egyetlen téli szezonban. Lehetetlen, hogy a visszafejlődésben ennek a nagy zenei életet élő városnak legalább 20 estére ne lenne ma már opera-közönsége. Shakespeare-t még ha egészen elfelejtene az emberiség, akkor is újra felfedezni tanítani kellene. Ha elromlott a közizlés, annál nagyobb mértékben kell minden alkalmat megragadni annak újból való fejlesztésére. A művészetet meg kell szeretetni azzal a közönséggel, amelyben nagy a hajlandóság a szép, nemes és értékes prudukcióktól való eltávolodásra.

Hogy kire óhajtja és milyen uton bizni a város vezetősége a debreczeni színház jövődjének irá-

nyítását, ami a *személyt* illeti semmi beleszólási jogot nem tartunk fenn a magunk számára. Hanem, hogy — bárkinek neveztessek is vezető és kereszt-nevén, — kizárólag csak művészi törekvésektől áthatott, intellektuális készségekkel rendelkező művészembernek szabad lennie, ezt egyenesen megkívánjuk. Valamikor Debreczen Kolozsvár után állott Nagyváradal közös színművészetével. Erről a pozícióról nagyon lecsuszott. A legközelebbi színházigazgatónak ezt a pozíciót kell visszaszereznie.

Spectator.

KRÓNIKA.

Jegyzetek a divatról.

Ha gyermekkorom üres óráiban rá-rátévedt a szemem a falon függő családi képekre, dédanyáim merészen dekolletált, fátyolkelmés alakjai épenséggel nem az ósók iránti kegyelet, hanem ellenkezőleg a megbotránkozás egy bizonyos érzését keltették fel bennem. Furesának és helytelennek tartottam, hogy valaki így „mutogatja” magát. És valóban alig lehetett nagyobb ellentétet képzelni, mint a *directoire-empire* és az akkori, a 80-as évek divatja közt; igen természetes tehát, hogy az akkori kor gyermeke előtt, mely fülig begombolt nőalakok közt nőtt fel, a Napoleon korabeli toillettek valóságos maskaraszámba mentek.

Mert, amint a 100 év előtti öltözködési *stylus* tendenciája az volt, hogy teljesen érvényre juttassa a női test formáit, a 30 év előtti odatörekedett, hogy azokat elrejtse, sőt körvonalait szinte eltorzítsa. Hölgyeink derekukat hatalmas fűzőkbe szorították, melyek a régi kuraszírok páncéljaihoz hasonlítottak. E kintő szerszámmal szinte stanicli-alakuvá stílizálták a törzset: a mell felszorult és a derék „slussz”-ban a legminimálisabb arányokra lett összeprésselve. A csipő vonalát pedig, amelyet a női szépség méltánylói a Teremtő legbájosabb ötletének neveznek, úgy eldugták és elpakolták a különféle truszírozások, draperiák, turnürok alá, hogy a leggyakorlottabb szem se tudta a szövetek tömkelegéből kihámozni.

A divatos szövetek akkor, nyáron is, csupa sűrű, át nem tetsző kelmék voltak: élénk tarka kreton, delaine, foulard, a mostani lenge bluzok helyett kizárólag feszes, halcsontos derék, 10 cm. magas „*col militaire*”-el, melyet elől az elmaradhatatlan brosz fogott össze.

Szabad nyakat akkor csakis a báli termekben lehetett látni.

Régi dolgok ezek. Nagyot változott azóta a világ, a divat is, mi magunk is. Az akkori ugrifüles gyermekekből deresedő fejű, komoly meglett bácsik és nénik lettek. A dédanyák képei is újra vénebbek egy egész nemzedékkel.

Forog a világ s forgás közben újra felszínre kerül sok elfelejtett, egykor lenézett és kifigurázott dolog. A mai kor gyermekének eszébe se jut, hogy nevéssen, vagy megbotránkozzék a dédanyja fátyolköntösén, melyből fedetlen váll és kebel bontakozik ki. A mostani divat igazat ad a 100—120 év előttinek és bátran elplagizálja annak ötleteit. A télen-nyáron kivágott ruhák, a grenadineok, madeirák s a pókháló-szerűségek egész skálája, amelyet a modern kelmeipar piacra visz, a szűk szoknya — mindez, mint hajdan, te jes diadalra juttatja a női alakok formáit

s a hasított alj, mely ellen hiába mennydörögnek bi-bornokok és generálisok, immár a női lábszárak bájait is felfedi előttünk.

Ujra az Incoyable-ok és Merveilleuse-ök divatját éljük, amikor a „undité gazense“ volt az elegancia netovábbja, az alsó fehérenmű tökéletes mellőzésével. „Sans chemise“-eknek nevezték az akkori delnöket a sansculottok mintájára. Hogy téli időben mily veszedelmes volt ez a bolondság, arról egy akkori párisi orvos, Desessart tanuskodik, kinek feljegyzései szerint a 4–5 év alatt, mely alatt az antikizáló divat hóbort grasszált, több fiatal nő pusztult el tüdőgyulladásban, mint a megelőző 40 esztendőben, amikor még rendes ruhában jártak. Különösen esztelen dolog volt a túlkönnnyű lábbeli, az úgynevezett kothurnus, melyet keztyüörből és selyemből, kártyavékonyoságu talppal készítettek. Egy Coppé nevezetű cipész volt Párisban e művészies himzéssel és drágakövekkel ékes remekművek mestere. Főképpen a színész- és írónok számára dolgozott.

Egyszer Madame de Stael visszavitt neki egy pár cipőt, hogy ime, tegnap vette nála és már is tönkrement. „Parbleu, Madame“ mondá a lábtyü-művész, lesujtóan végignézve a panaszkodó hölgyet, „az ilyen finom cipő nem arra való, hogy járjon benne az ember“.

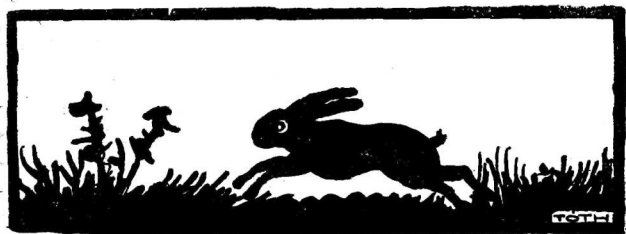
Ha hinnünk lehet a legujabb párisi divathireknek, e kothurnusok, melyek harisnyátlan lában viselendők, szintén újra feltámadtak a százados porból. A rövid, pláne hasított szoknya mindenestre megköveteli a lábbeli kiváló gondozottságát és csinos-ságát tapasztalhattuk is, hogy évről-évre fokozódik a fényűzés cipők és harisnyák dolgában. Ne csodálkozzunk tehát, hogy e fényűzés tultengésével immár a bizarr ötletekre kerül a sor.

A közmondás: „tempora mintantur et nos mutamur in illis“ csak feleben igaz. Az idők igenis változnak, de mi, amint e rövid visszapillantás kapcsán konstatáljuk, ugyanazok maradtunk, mint 100, sőt 1000 év előtt. Dacára minden feminista törekvésnek, magasabb szellemi vonalának, alaposabb képzettségének, — a mai nő is épp oly könnyű pré-dája a divat-hóbortnak, a kacér, irracionális cicómázkodási mániának, a feltűnési váagnak, (ugy a jó izlés, mint az egészség és a szemérmesség rovására) mint volt visszamenőleg Éva anyánkig valamennyi ósanyja.

Azonban legyünk nyugodtak. A férfiak se sokkal különbek, ha külsőségekről — ezek dominálják a világot! van szó. Anatole France szerint az ember bátran vallhatja a legósdiabb nézeteket, anélkül, hogy nevetségessé tenné magát, de lehetetlen alakká válik egy avult cilinderrel a fején.

Mert hiába, különös és furcsa egy hatalom a divat, melynél különösebb és furcsább valami e világon csak az a vak engedelmesség, mellyel legvadabb szeszélyének rögtön behódol az emberiség fia-leánya, apraja-örege, bölcse-bolondja.

Clotild.

A CSILLAGOK KÖZÉ...

A Debreczeni Szemle számára írta: JUHÁSZ GYULA.

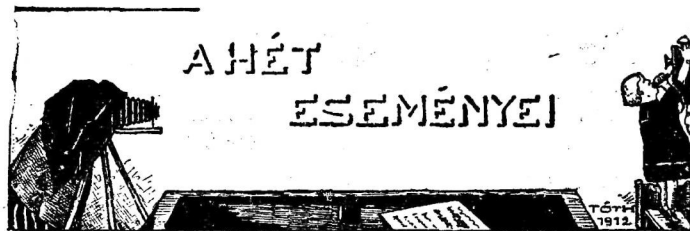
A csillagok közé suhanva
— Bús árnyam száll e tájon át —
Az élet egyre hidegebb lesz
És nem lelem tünt örömök nyomát.

Szállok a kékes Sziriuszba
— Hideg fény, ó, de úgy ragyog —
S a magasságban sorra gyulnak
Dalaim, ez új, büszke csillagok.

Csak néha szédül a fejem még,
— Ó, régi, édes, bús mesék —
Mikor a mélyből feltör egy hang,
Mely egykor szerelmes szívemben élt!

Mely egykor úgy csendült szívemben,
— Letört szerelmek, csönd legyen! —
Mint orgonaszó lágy zenéje
A májusi végi, régi ünnepen!

...De ekkor a Nap kocsijának
Gyeplőit ércesen fogom,
Ne szédülj, dalok Faetonja
Törj csillagokba, homlokom!

— A debreczeni tanácsot agyba-főbe támadni valósággal divat lett. Nincs az az elképzelhető és elképzelhetetlen hiba, amivel meg ne vádoltatnék. Most a színházpályázat kérdésében támadják, holott a tanács szakbizottságok javaslatai alapján intézte a színház sorsát. Sok minden egyebekben pedig a közgyűlés rendelkezett. Épen azok óhajtása szerint járt el mindenben, akik most ellene fenekednek. — Igazán vége lehetne már annak a sajtó-hadjáratnak is, amely minden legkisebb kérdésben, a fővárosi sajtó utján igyekszik ország-világ előtt kompromitálni azt a vezetőséget, amelynek türelme igazán csodálatos. Mert ugyan kérem a tífuszhierekkel szemben vajjon nem-e Kovács József polgármesternek volt-e igazsága. Az bizonyos, hogy ezek a hírek egy-néhány százezer korona kárt okoztak Debreczennek, az azonban nem bizonyos, hogy milyen bacillusok voltak a vízvezetéki vízben. Ha egyáltalán voltak. Sőt tovább megyünk. Ha általában vízvezetéki víz is lett légyen.

*

— A rendőrfőkapitány ur, — igen helyesen, — a héten beszűntette az Arany Bika csütörtöki előadását, miután annak műsorát a közérdekkel ellentétesnek találta. A mi álláspontunk is az, hogy kevés mozi-színház igazgatósága állítja össze kellő gondnal a műsorát. (Nálunk e tekintetben, dicséretes kivételt képez az Apo ló, melynek művészestéi egyenesen a művészet szolgálatában állanak. A mozik hatása a közönség lelkiületére ugyanis óriási, amit bizonyít több a rendőrség elő került bűnügy. Sőt egy szegény iparos legény bele is bolondult a mozi varázslatos, regényes világába. Nem valami figyelmesen tanul-

mányoztuk a mozik által szinrehozott anyagot, de annyit már is megállapítottunk, hogy a mozik felvételei sokkal több és tágabb teret nyitnak a visszaélésekre, mint maga a szinpad, melynek művészi ellenőrzése sokkalta tüzetesebb. Ezzel a szabadsággal azután sietnek is visszaélni. Nem lehet eléggé dicsérni Rostás főkapitány körültekintő gondosságát, mely miatt Debreczenben legalább a mozi-történetek nem nevelhetnek Zigmárokat.

*

× **Aczél Géza** főmérnök fegyelmi ügye megint aktuális lett. Most alakították meg ellene a 77-ik fegyelmi bizottmányt. Persze, mióta a főmérnök fel van függesztve, azóta esetről-esetre kell bizonyos ügyekben szakvéleményeket, mérnökjavaslatokat kikérni és külön-külön különböző címek és tételek mellett díjazni. Hogy ez a fegyelmi ügy végül is mibe fog kerülni a nemes városnak, azt csak a jó ég tudja?! És majdan ki fog derülni, hogy az egész eljárásnak sem oka, sem célja nem volt voltaképpen. Hanem arra jó volt, hogy ezzel az ügygel szintén legalább is kétes világításba helyezzük közigazgatásunkat ország-világ előtt. Mert az egyéni és közhivatalnoki becsületnél semmi sem olcsóbb Magyarországon. Legfeljebb 10 fillért fizetünk ugyanis utána soronként. De csak akkor, ha őrmestertől felfelé következő becsületek marcangolásáról van szó azokban.

*

(!!) **A városi közkórház** mizériái foglalkoztatták e héten ismételtén a közvéleményt. Nem igazán feladatuk magaslatán álló orvosai révén, hanem gyalázatos anyagi körülményei folytán, amelyek folytonosan a deficit Scylla és Charibdisei közt járta a tojástáncot a kórház derék vezetőivel. A főszámvevő ur most már nem javasol semmi áldozatot hozni a kórház javára, miután most már egyetemi kórházunk lesz. Ez épen olyan okoskodás, mintha valaki elegendőnek tartana egyetlen tiszta inget a ruhatára számára. Minden város kulturáját könyvtárai s műintézetei után a kórházairól állapíthatjuk meg. Mindenütt a művelt világon. És, hála istennek, most már egy kicsit Debreczen is igényt tarthat az eme fentemlített világhoz való hozzátartozandósághoz.

*

(:.) **A Bankegyesület részvénytársaság** is elkészült az ominózus 1913-iki év mérlegével, melynek adatai a pénzügyi válság dacára eme előkelő pénzintézetünk kiváló realitásáról, folytonos fejlődéséről tesznek bizonyosságot, ami *Ernst Vilmos* vezérigazgató nagy szaktudásának tulajdonítható első sorban. A bank alaptőkéje másfél millió, váltótárcája négy millió, tiszta nyeresége 77,000 korona volt az 1913-ik évben. A részvényesek részvényenként 8 korona osztalékot kapnak, a közgyűlés pedig február hó 26-án lesz.

*

+ **Désy Alfréd**et, mint moziszinészt láttuk viszont a debreczeni Apollóban. Eltekintve szellemes konferálásaitól, megállapíthatjuk, hogy nagyon jó mozi színész, sőt művész vált belőle, akire, a rohamosan tért hódító fehér vásznon igazán nagy jövő vár. Nem hiába, hogy éveket töltött el a mozgósínházak tanulmányozásával, de gazdag tapasztalatokat is szerzett olyan irányban, hogy mely feltételek szükségesek ahhoz, hogy valaki művész-játékot produkálhasson a hangtalanság birodalmában is.

= **A vicomte**. Az ősanái valamikor még fehérparókás fejvel és aranypillés topánban ropták a keces menuettet. Az ősapai szopósüvegjén és pólyavánkosán is már ott aranylott a cifra címer és a kamarási kulcs. De ő, a mi vicomte-unck, ő volt legrongyosabb és legpálkásabb csirkefogója Budapestnek. Hajh, pogány, profán, szemérmetlen lélek volt ez a vicomte! Nem akart tudni arról a mindenkifölött való szent kötelességről, amit egy vicomte-ra ráró az a néhány unczia kékszinű vér, mit egy címeres anyaméhből szedett magába az ő földi mivoltja. Nem kellett neki a nemesen egyszerű lét, mit elkopott palástként viselnek az e*tra dominium született nagyuri sarjak. Nem kellett neki az élet, melynek rekvizitumai a gótai almanachhal befutott padlás-szoba, az ebéd helyett e*fogyasztott cigaretta és vacsora helyett elköltött feketekávé, a rojtosalju nadrág és még rojtosabb gallér, amit többször kell nyírni, mint a tulajdon fürteit, és végül a petróleumlámpás és antik tankönyvek társaságában eltöltött éjszakák. Nem kellett neki ez az élet, melynek végcélja egy tintaszennyes íróasztal, amelyik előtt egy legitim fejedelem sápqdt főnségével trónol az ősi név ura. Nem, a mi vicomte-unck egy renyhe böles volt, egy Gorkij-novella hőse, aki szerette a szabad nyomoruság népét, az árkok sarát, a kedves, szabad, gondtalan toprongyosságot. Ha éhes volt, hordott zsákot, vágott fát, tisztított kloákát és pecérelt ebet. És mikor jóllakott foghagymás kenyérrel és törkölypálkával, hosszú, boldogságos álmakat aludott puhasaru árkoknak ölen. A héten azután eltemették vicomte-t.

*

Janalka Alajos kereskedelmi és műkertészeti telepe a Szoboszlói-uton. (Virágüzlete Debreczen, Piac-u. 59. sz. Telefon 8-44. Telefon-telep 10-46.)

A kiskirály.

Kálmán Imrét idehaza jobban megbecsülik, mint a külföldön, a Cigányprimás magyar sikere messze felülmulta a darab bécsi Girardi sikerét; a Kis király pedig Bécsben alig közepes tetszést aratott, olaszföldön mint il re piccolo szintén csak alárendelt staggione-életet élt, — ellenben a Népoperában olyan diadalhoz jutott, mely nemcsak hosszabb szinpadi karriért biztosít nálunk a műnek, de talán hazacsalogtja ismét a szerzőjét is.

A Kis király cselekményét, meséjét már korábban ismertettük: a szöveggönyv Manuelnek, a portugál pünkösdi királynak történetét tárgyalja hozzá illő vidámsággal. A világtörténelmi operetttemát ügyesen dolgozta föl *Bakonyi és Martos*; Gaby Deslys, nálunk Montarini operaénekesnő, egy kivégett forradalmár (Ferrero?) bosszútlihegő leánya, ki az első rendezvounn pokolgéppel tör a király életére, de hamarosan megszereti őt s végül alighanem boldog hitvese is lesz. Van még egy táncosnő is a darabban, aki egy kalandorral incselkedik és így az újabb operettekben szükségszerűen megkivánt u. n. második szerelmes pár duettjeiről gondoskodik. De van azonfelül néhány mulatságos epizódfigura, sok móka és

pajkosság, változatos és tarka jelenés, szemnek-fülnek kedves és szórakoztató, úgy, hogy a néző nem győz nézni, tapsolni és nevetni.

Ehhez a kedves szöveggönyvhöz igen hangulatos, dallamos és nagyobbára artisztikus zenét irt Kádár Imre. Őt sem lehet tulzott eredetiséggel vádolni, de hát ez jóformán minden operetteszerzőről állítható De Kálmán Imre még ott is, ahol a máséhoz nyul, még akkor is egyéni zománccal látja el az idegen anyagot. Amit pedig saját invenciójából merit, az az értékesebb elem a zenéjében. Mind olyan zeneszám, amely megkapja a hallgatót és meg is marad emlékezetében.

Az operette főbb motívumaiból fölépített *nyitány* után az *első felvonást* rövid, indulózerű melodramatikus zene nyitja meg; követi ezt Lancelot dala, melynek lágy, andalgó refrénjét a kar megismétli. Markáns téma, erős zenekari és szinpadai zene után, epedő cello-szólo vezet a király belépőjéhez, bájos valse lente (Lepke a virágon) a mű egyik legszebb száma. Rövid melodráma után követi ezt Huck entréeja, melynek ügyes refrénje mint tánczene ismétlődik. Még hatásosabb Huck és Zozo rákövetkező tánczettőse. Fellép Montarini egy bájos, koloratúrás dallal, melynek szép keringő-refrénje „halk, halk zenéjü dongás“ gyors népszerűsége számíthat. És következik a nagyszabású finale, kezdődik egy graciosus gavotte-thémával és keringővel ez egyre fokozódik, majd a forradalmárok kara és a király dalának keringő-refrénje alternál egymással, míg a cselekményt Huck és Zozo karikírozott játéka fejezi be.

A *második felvonás* előzenéje a táncduett; majd felhangzik Lancelot és a kar pompás indulója, követi ezt a király és Montarini szép keringő kettőse („mert holtomiglan“); majd egy pompás magyar nótát halunk, melynek ismétlődő refrénje csárdással zárul („huzzad csak kivilágos virradatig“), mely szintén hamarosan lett népszerűvé. Ügyes, dallamos Huck és Zozo házassági duettjének keringője; még hatásosabb Montarini dala, mely a műnek legértékesebb zenei száma, valamint duettje a királlyal („adját csókot, adj szívem“), melynek hangulatos ellentéte a király bánatos dala a hulló csillagokról. De a leghatásosabb szám mégis csak a „jaj mamám“-refrénü duett, melyet Huck és Zozo énekel kar-kisérettel, melyet sokszor megújráztak.

A harmadik felvonás jobbra az előző felvonások zenéjének ismétléséből áll.

*

Az előadás jó. *Borbély Lili* különösen elemében volt, *Nagy Aranka*, *Oláh Gyula* szépen énekeltek, csak *Kassay Károly* volt tülön-tül temperamentumos.

APOLLO

MOZGÓSZIN HÁZ.

Szombat és vasárnap febr. 21. és 23-án
FILMSZENZÁCIÓK SOROZATA.

Lóháton a léghajón

Vakmerőség netovábbja.

Milliók a föld alatt.

Mulattató apacsokaland.

És a pompás kíséző műsor.

A kis király.

A király — — — —	Oláh
Lincoln, tábornagy — —	Rónai
Montbrison, admirális —	Várad
Ezredes — — — —	Madas

Testőrkapitány — — —	Kormos
Rendőrfőnök — — —	Szalai
Lancelot, hadnagy — —	Sz. Nagy I.
Montoga, operaeékesnő —	Nagy Aranka
Cascara, hercegnő — —	
Huck — — — —	Kassay
Zozo, táncosnő — — —	Borbély Lili
Altiszt — — — —	Arday

I. A fiatal király elragadtatással érkezik az operából. Montogát a híres énekesnőt látta ott, akinek szépsége annyira elbűvölte, hogy azonnal vacsorára hívta a palotába. Montoga, akinek apja szabadságharcban esett el, bosszút akar állni a királyon és virág-bokréta rejtett pokolgéppel merényletet tervez ellene, de a király kedvessége és ifjúsága úgy meghatja, hogy lemond tervéről.

II. A király mulat. Szerelmének és kedvteléseinek él. Montoga tudja, hogy a forradalmárok ezen az éjszakán kiáltják ki a köztársaságot. Félti a király életét. A király kénytelen aláírni a trónról való lemondás okmányát és indul a hajóra, mely örökre eltávolítja hazájából.

III. A király idegenben él, megtudja, hogy Montoga csak azért akarta elszőkíteni a forradalom elől, mert az életét féltette. Boldog szerelemben egyesül a király Montogával.

A. tökéletes feleség.

Pabló — — — —	Oláh Gyula
Elvira — — — —	Borbély Lili
Don Gil — — — —	Szalay Gyula
Columbus — — — —	Rónai Imre
Karmen — — — —	Nagy Aranka
D' Estrada — — — —	Vándory Géza
Ernesto — — — —	Kormos Ferenc
Diegő — — — —	Madas István
Katrevszky — — — —	Kassay Károly
Gigi — — — —	H. Serfőzi Etel
Miquel — — — —	Ardai Árpád
Theresa — — — —	R. Utassi Bella
Manolita — — — —	Mucsy Anna
Mara — — — —	Payer Margit

I. A Pablo di Cavalletti márkí, a gazdag és fiatal mágnás, megunta feleségét, Elvirát. Inkább kalandok után szaladgál. Megmenti például a szép fekete Carmen di Serrantis életét és mivel nem akar házasságot gyanánt szerepelni, barátja, Don Gil nevében mutatkozik be. A kis névcsalás azonban kiderül, mert Carmen meglátogatja a márkíkat. Elvira megint csak szomorodik férje csapodársága miatt, de Carmen ravasz tanácsot ad neki, hogy urát visszahódítsa.

II. A szalmaözvegy márkíhoz azon az estélyen, amelyet a Yacht-Klub számára rendez egy elvesztett fogadás címén, beállit a fess, fekete, tüzes Karola. Pablo rövidesen beleszeret a pompás, szilaj nőbe, persze nem tudja, hogy akibe beleszeretett, az kitűnő fekete parókával a saját felesége.

III. Pablo elhatározza, hogy elvállit a feleségétől és elveszi Karolát. Csak Katrevszky igaztja, akire roppant féltékeny. Nagy a boldogság, mikor kiderül, hogy Karola az Elvira. Don Gil, aki az eset elején még reménytelenül szerette Elvirát, most Carment veszi el feleségül.

Katonadolog.

Fucsufu, Csulong kormányzója — — —	Rónai Imre
Nakinak, a leánya — — — —	Nagy Aranka
Man Sing, gazdag fiatal ember — — —	Borbély Lili
Máriássy László, nyugalmazott } instruktork	
honvéd őrnagy — — — —	a kínai had-
Bodor Pista, honv. zászlós } seregben	Kassay Károly
Zabola Péter, néptanító — — — —	Oláh Gyula
Mu-czi } a két tiszt kínai — — — —	Kormos Ferenc
Pu-czi } kutyamosója — — — —	Szalay Gyula
Pimpipáre k. a., pesti színész — — —	Madas István
Ping-pong, az áll. gyermekmenhely igazgató- nője — — — —	Mucsy Anna
Rózsa méz — — — —	H. Serfőzi Etel
Lótusz kehely — — — —	M. Balogh Leontin
Hajnal csók — — — —	Payer Margit
Napsugár — — — —	Abay Ilona
Harangvirág — — — —	Gáliczky Erzsi
Harmatesőp — — — —	Gáliczky Irén
Igazgyöngy — — — —	Zsolnai Manczi
Csillagszem — — — —	Medgyaszai Klári
Kököröcsin — — — —	Szemző Erna
Liliomszál — — — —	Aradi Margit
1-ső } — — — —	Nagy Zsuzsa
2-ik } kínai — — — —	Vajda András
3-ik } — — — —	Ardai Árpád
Egy katona — — — —	Juhász József
	Kolozsváry Albert
	Kinában vagyunk, amely tudvalevőleg köztársaság lett. —
	Amikor ilyen más, felszabadultabb világ járja a mennyei birodal-

omban, akkor szükség van a hadsereg megreformálására is. Katonai instruktornak kimegy a sárga armádiához egy magyar huszárörnag és egy kis kadét. A kutyamosók már a cöfösök közül kerülnek ki. De kiszállítanak a szerzők egy magyar színésznőt és egy néptanítót is. A kadét, akinek mátkája a színésznő, beleszeret a mandarinnak a leányába. Persze, vetélytársa is akad egy benszülött gavalier személyében. Ebből kerekedik a bonyodalom, piros-fehér-zöld lobogó, armány, csapda, revolver, bilincs, vérpád stb. De azért nem esik komolyabb baja senkinek sem, mert jó ember az a Juansikkaj, aki inkább megteremti a többrendbeli páros békességet, semhogy diplomáciai bonyodalom legyen belőle.

A szerkesztő ur.

Gelidon, hírlapíró	Nagy Sándor.
Bejun, nyomdász	Madas István
Leontine, a felesége	Halassy M.
St. Amour, báró	Kassay K.
Madelaine, a leánya	Bányay Irén.
Flache, segédszerkesztő	Rónai Imre.
Flachené	Károlyi Ibi.
Ezredes	Fehér Gy.
La Cheville	Szalay József.
Larnois	Bérczi Ernő
Mozis	Kormos Feri.
Fifftyné	Szentiványi G.
Tremoussinené	Jávör Giza.

I. — Gelidon, akit fegyvergyakorlatra hívnak be, meghódítja a nyomdásznét, aki rábírija férjét, hogy lapot alapítson és tegye meg szerkesztővé Gelidont. Bejun utálja az egész ügyet, mert felesége arra kényszeríti, hogy a polgármesteri állásra pályázzék és jelöltként lépjen fel St. Amour báró ellen, akit lapjában kénytelen támadni, pedig nagyon fél a bárótól. Amikor aztán a báró nála megjelenik, egyszerűen eladja neki a lapját. Gelidon, aki megtudja, hogy St. Amour apja annak a leánynak, aki ő szeret, menekülne a nyomdásztól, szerkeszteni a báró lapját, de Leontine, a nyomdászné, úgy terrorizálja, hogy azt tanácsolja Bejunnek, alapítson új lapot és annak a szerkesztését is elvállalja. Persze szót sem szól arról, hogy Montillac néven a báró lapját is szerkeszti.

II. — A bárónál szerkesztik a lapot. Montillac keményen hadakozik Gelidonnal. Senki sem sejtja a két szerkesztő azonosságát, de végre kitör a katasztrófa: Leontine a Gelidon cikkét megtoldja egy goromba sértéssel Montillac ellen, hogy a báró környezete arra kényszeríti Montillacot, hogy provokálja Gelidont. A féltékeny Leontinét a szerkesztő ur meg tudja nyugtatni és közben meg tudja hódítani Madeleinét is.

III. — Gelidon Larnois nevű barátja segítségével megívja önmagával a párbajt. Leontine szerencsére beleszeret az egyik segédbe, egy derék ezredesbe és végül mi sem állja utját annak, hogy a szerkesztő ur elvehesse Madeleinét.

Gyurkovits leányok.

Radványi, ezredes	Fehér Gyula.
Horkay Feri	Nagy Sándor.
Sándorffi	Vándori.
Gida	Bérczi.
Semessey	Rónai.
Kemény Tóni	Kormos F.
özv. Gyurkovitsné	Úty Gizella.
Mici	Bányay Irén.
Katalin	Halassy M.
Sári	Szentiványi G.
Ella	Payer Margit.
Terka	Jávör Giza.
Liza	Horváth M.
Klári	Ardai I.

Gyurkovicsnének 7 leánya van. A ház barátja Horkay Feri úgy intézi a dolgot, hogy mindenik férjhez jusson, de végül ő sem tud menekülni a házasság jármától s Micit, aki a részére kiszemelt selypítő professzort elugratja magától, feleségül veszi.

Cigányprimás.

Rác Pali	Kassay Károly
Laczi, a fia	Oláh Gyula
Sári	Borbély Lili
Klári	
Juliska, a huga	Márkus Angéla
Irinoy grófné	H. Serffői Etel
Gaston, a fia	Szalay Gyula
Vil. Heribert király	Rónai Imre
Musztari, udvarmester	Madas István
Gadeau	Vándori Géza
Fekete Péter, öreg cigány	Bombay Gusztáv
Hersilia, táncosnő	Mucsi Anna.

I. FELVONÁS. Rác Pali, a világhírű, öreg cigányprimás, csendesesen éldegél Pesten, egy Soroksári-uti házban. A fia, Laci, már zeneakadémiába járó fiatalember, a leánya, Sári, eladó-lány, az unokahugát, Juliskát pedig ő maga akarja deres fejjel feleségül venni. A fiát lenézi az öreg naturalista és a fiu, aki titokban szereti Juliskát, sértett önérettel világgá bujdosik. Ekkor érkezik meg a házhoz ez öreg barátja, Irinov Gaston gróf Párisból és hosszas rábeszéléssel ráveszi Rácot, hogy menjen el hozzá Párisba muzsikálni egy ünnepezen.

II. FELVONÁS. Irinov Gaston gróf párisi palotájában folyik az ünnepezen, amelyet inkognitóban egy király is megtisztelt látogatásával. A házi zenekart Laci vezeti, aki bujdosásában ide került karmesternek. Az estély fénye Rác, de a begedűjén elpattan a hur. A fia játszik helvette őrjási sikerrel. Az öreg cigány pedig, mikor ő is játszani kezd, csufosan megbukik.

III. FELVONÁS. Gaston nagyon szomorú, mert szereti Sárít, az anyja beleegyezését pedig nem remélheti. Laci is szomorú, mert Juliska az apjának a menyassonya. A megoldást Rácznak és a grófnénak a találkozása hozza meg. Kiderül ugyanis, hogy 30 évvel ezelőtt a grófné és a cigányprimás igen forró kis flörtöt folytattak. A visszaemlékezések hatnak: a szerelem győzedelmeskedik és a fiatalok egymáséi lesznek.

Luxemburg grófja.

René	Oláh Gyula
Bazilovics	Kassay Károly
Kokorow	Halassy Margit
Brissár	Kormos Feri
Angela	Nagy Aranka
Juliette	Borbély Lili
Menenkor	Madas István
Pavlovits	Rónai Imre
Pelegrin	Szalay József
Corali	Jávör Giza

A Luxemburg grófja tönkrement ember. Bazilovics Bazil miliomos orosz főur egy vagyont ajánl a grófnak, ha egy ismeretlen hölgyet elvesz feleségül. A gróf rááll az alkura s megesküszik Angela művésznővel, anélkül, hogy az arcát látná. Azután beleszeret Angelába, akiről nem tudja, hogy a felesége lesz. Végül is kiderül a félreértés s boldog pár lesznek. Bazilovics meg egy vén udvarhölgy rabja lesz.

17,751—1913. tk. szám.

Árverési hirdetmény-kivonat.

A Debreczenvidéki takarékpénztár mint szövetkezet bej. cég végrehajthatónak Kocsis József érkörtvélyesi lakos végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság az újabb árverést 1085 korona tőkekövetelés és járuléka behajtása végett a debreczeni kir. törvényszék területén levő s a debreczeni 11,634. számú tjkvben A. † 11,208/38. hrsz. alatt felvett Geréby-telepi ingatlanra: 1100 korona kikiáltási árban.

Az árverést 1914. évi március hó 21-ik napjának d. e. 11 óraker telekkönyvi hatóság árverési helyiségében Deák Ferenc-utca 18. szám 107. ajtó fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlan a kikiáltási ár felénél alacsonyabb áron nem adható el.

Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzül a kikiáltási ár 20%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-c. 42. §-ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapírosban a kiküldöttnek letenni, hogy a bánatpénznek előleges bírói letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni. (1881: LX. t.-c. 147., 150., 170. §§., 1908: XL. t.-c. 21. §.)

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni (1908: XLI. 25. §.)

Debreczen, 1914. évi február hó 6-ik napján.

Dr. Tóth s. k.,
kir. törvényszéki jegyző.

A kiadmány hitelül:

Simonyi,
tk. vezető.

180—1914. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak 1913. V. 5128/5. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Dr. Sajó Béla részére debreczeni lakostól 190 kor. — fill. tőke, ennek 1913. évi március hó 2. napjától számított 5% kamatai és az eddig összesen 74 kor. 16 fillér perköltség erejéig 1913. évi augusztus hó 25-én bíróilag felülfoglalt és 695 korona — fillerre becsült butorok és egyéb ingóságok 1914. évi március hó 4-én délelőtt 11 órakor kezdetét veendő és Debreczenben, Homokkert Harsányi Gusztáv-u. 25. sz. a. megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1914. évi január hó 24-én.

Oláh Géza,
bírói kiküldött.

3819—1913. vk. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak 1913. V. 5188/1. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Alföldi takarékpénztár részére debreczeni lakostól 250 korona — fillér tőke, ennek 1913. évi január hó 7-ik napjától számított 6%-os kamatai és az eddig összesen 98 kor. 98 fillér perköltség erejéig 1913. évi augusztus hó 30-án bíróilag le- és felülfoglalt és 1180 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok 1914. évi február hó 27-én, délután 3 órakor kezdetét veendő és Debreczenben, Csokonai-utca 46. szám alatt és Patai-telep Székely-u. 7. sz. a. megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1914. évi január hó 21.

Oláh Géza, bírói kiküldött.

4511—1913. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak 1913. V. 4427/3. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Kiss Armin részére debreczeni lakostól a fizetett összeg betudásával 300 kor. — fill. tőke, ennek 1912. év június hó 8. napjától számított 6% kamatai és az eddig ösz-

szesen 111 kor. 50 fill. perköltség erejéig 1912. évi okt. hó 6-án bíróilag lefoglalt és 1250 koronára becsült 10 és szekérből álló ingóságok 1914. évi február hó 24-én, délelőtt 10 órakor kezdetét veendő és Debreczenben, Zöldfa-u. 1. szám alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1914. évi január hó 21-én.

Oláh Géza, bírói kiküldött.

200—1914. vh. sz.

Árverési hirdetmény.

Dr. Magyar Simon debreczeni ügyvéd által képviselt Szóbel Armin végrehajthatónak — végrehajtást szenvedő elleni 70 kor. tőke, ennek 1912 év május hó 20. napjától járó 5 % kamata és eddig összesen 78 kor. 56 fillér perköltség erejéig a debreczeni kir. járásbírósnak 1913. V. 2075. sz. kiküldő végzése folytán a végrehajtást szenvedőnél 1913. évi március hó 26-án bíróilag lefoglalt és 850 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak — a felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek — Debreczenben, Arany János-utca 1. szám alatt leendő megtartására 1914. évi február hó 26. napjának délelőtti 1/4 9 óráját tűzöm ki, amikor a foglalás alatt levő butorok, üzleti berendezés és egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1914 február hó 3-án.

Gáll Vilmos, kir. bírósági végrehajtó.

**A legjobb, mert fű-
szeres, színdús, ízletes
és olcsó, volt és marad
a „Valódi“ : Franck's
kávépótlék.**

mg spa I Y 6070, 8 : 13 I. V.

Pliszérozás, papi palástok, estélyekre, tango divat plizék, blusok, sflafrogok, legújabb divat szerint olcsón készülnek

IKLÓDYNÉ

pliszérozó intézetében, Széchenyi-utca 26. szám.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz
csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Ne tessék elfogadni Kölniviz-szappant, kölnivizet és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzótt JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzótt kölnivizet, kölniviz-poudert és kölniviz-szappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

Holczer Emil Zoltán, Budapest, VIII. ker. Szigetvári-u. 16. sz.
egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az eredeti minőség.
Kapható drogériákban, gyógyszertárakban és illatszertárakban.